

Kinh nghiệm phát triển bưu chính viễn thông và công nghệ thông tin của liên bang Nga

Hà Thanh

Trong hơn thập kỷ qua, bưu chính viễn thông và công nghệ thông tin nói riêng cũng như kinh tế quốc dân của Liên bang Nga đã đạt được những thành tựu to lớn. Tổng khối lượng đầu tư bình quân mỗi năm của ngành thông tin đạt 70 tỷ rúp, đầu tư trong nước khoảng 40 tỷ rúp và tăng bình quân 35%/năm. Bình quân mỗi năm phát triển khoảng 1490000 thuê bao điện thoại cố định, lắp đặt thêm 37,4 nghìn km cáp và viba, nộp ngân sách nhà nước 50 tỷ rúp mỗi năm. Số đơn chờ đợi lắp đặt máy điện thoại giảm đáng kể. Thông tin di động phát triển cực kỳ năng động và đạt tốc độ tăng bình quân 220%/năm, hàng năm phát triển thêm khoảng 4 triệu thuê bao di động. Doanh

thu của các doanh nghiệp bưu chính viễn thông tăng 40% mỗi năm và đạt khoảng 240 tỷ rúp mỗi năm. Sau đây là những kinh nghiệm trong phát triển bưu chính viễn thông và CNTT của Liên bang Nga trong gần một thập kỷ qua.

1. Phát triển lĩnh vực viễn thông

Trong những năm qua, tốc độ tăng doanh thu của các nhà khai thác mới đã

vượt tốc độ tăng doanh thu của các nhà khai thác truyền thống. Khối lượng các dịch vụ viễn thông trong nước tăng bình quân 40%/năm và đạt 186 tỷ rúp mỗi năm, trong đó từ các nhà khai thác truyền thống là 85 tỷ

rúp, các nhà khai thác mới là 101 tỷ rúp.

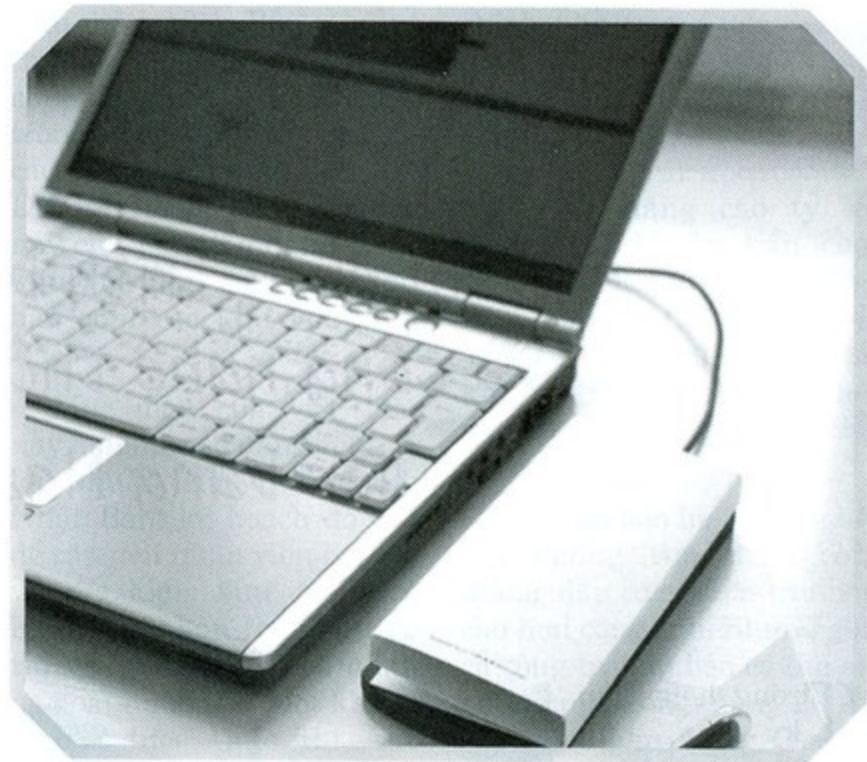
Dung lượng mạng lắp đặt tăng nhanh chóng, tốc độ tăng bình quân đạt 40%/năm, phát triển hơn 2,5 triệu máy điện thoại mỗi năm. Tuy nhiên chủ yếu tập trung phát triển thông tin tại các thành phố, tốc độ phát triển thuê bao tại các vùng nông thôn chỉ tăng 3%. Phát triển điện thoại nội hat được thực hiện chủ yếu trên cơ sở các tổng đài kỹ thuật số hiện đại nên

cho phép nâng cao chất lượng và mở rộng loại hình dịch vụ cung cấp như Internet, ISDN, telex, các dịch vụ mạng thông minh.

Có thể nói, nhân tố chủ yếu thúc đẩy tăng trưởng BCVT là tăng nhu cầu sử dụng và đầu tư trong nước. Số liệu thống kê cho thấy chủ yếu tăng trao đổi thanh toán giữa các nhà khai thác điện thoại nội hạt (tỉnh, thành phố), tốc độ tăng trưởng điện thoại quốc tế chỉ 9,3%, liên tỉnh- 24,4%.

Một trong những hướng phát triển ưu tiên trong giai đoạn qua là đầu tư trang bị thêm các tổng đài tự động hiện có các thiết bị tính cước theo thời gian thực. Theo số liệu sơ bộ, mức độ trang bị các tổng đài tự động có tính cước theo thời gian thực chiếm 95% (năm 2000 chỉ 52,5%). Thực hiện đồng bộ các biện pháp về pháp lý, kỹ thuật và tổ chức, đảm bảo đưa vào áp dụng tính theo thời gian các cuộc đàm thoại nội hạt trên phần lớn lãnh thổ quốc gia.

Một trong những định hướng hiện đại hoá mạng điện thoại sử dụng chung là tính liên kết và thông minh hoá. Trước hết là hiện đại hoá được thực hiện trên cơ sở các mạng kỹ thuật số với sự phục vụ liên kết, tiếp theo là xây dựng các mạng thông minh. Mạng thông minh được xây dựng tại Liên bang Nga có khả năng đảm bảo cung cấp tập hợp không có giới hạn các dịch

vụ thông tin với khả năng linh hoạt trong quản lý, cá nhân hoá và tạo ra các dịch vụ mới. Năm 2005 hoàn thành Đề án mạng thông minh của Liên bang, trong đó xem xét việc thử nghiệm các dịch vụ: tự do trong thanh toán cuộc gọi, các loại thẻ trả trước và các loại thẻ khác, bâu cử qua điện thoại, dịch vụ thanh toán bổ sung, dịch vụ phổ cập truy nhập số.

Thông tin di động phát triển rất nhanh chóng, số thuê bao di động hàng năm tăng 198%. Mức độ bao phủ của mạng di động vào cuối năm 2005 đạt 15% (năm 2001 chỉ chiếm 2,3%). Trong những năm qua đã đạt được những kết quả rất cơ bản trong việc điều chỉnh sự mất cân đối trong phát triển di động của Nga tại các vùng địa lý khác nhau. Điều đó được thực hiện nhờ

luồng đầu tư lớn vào các dự án phát triển tỉnh, thành phố của các nhà khai thác mạng thông tin di động. Trên thị trường thông tin di động diễn ra sự cạnh tranh gay gắt do có sự thâm nhập của các nhà khai thác thông tin di động lớn trên thế giới và đã có những ảnh hưởng tích cực đến phát triển cạnh tranh và đáp ứng nhu cầu người sử dụng. Kết quả của cạnh tranh gay gắt là giảm nhanh giá cước dịch vụ thông tin di động cho người sử dụng.

Trong năm 2006, các nghiên cứu xác định các triển vọng và những tính chất đặc biệt của việc áp dụng mạng thông tin thế hệ thứ 3 được tiến hành và hình thành các kiến nghị có cơ sở khoa học để phát triển chúng. Các nhà khai thác đã xây dựng các vùng thử nghiệm hoạt động của các

mạng thông tin thế hệ thứ 3, điều đó cho phép tránh khỏi việc đưa ra những quyết định vội vàng và tiến hành được các phân tích chi tiết tất cả các quan điểm của quá trình chuyển đổi này.

2. Tổ chức lại Tập đoàn "Xviainvest"

Để đảm bảo các điều kiện thuận lợi cho việc gia nhập vào Tổ chức thương mại thế giới, mở rộng cạnh tranh quốc tế trong lĩnh vực viễn thông, Bộ Bưu điện Nga đã ưu tiên thực hiện các giải pháp nâng cao hiệu quả hoạt động của các nhà khai thác viễn thông truyền thống, hạn chế sự tụt hậu so với các nhà khai thác viễn thông thế giới. Một trong những biện pháp chủ yếu đó là hợp nhất các công ty con của Tập đoàn "Xviainvest" trên phạm vi khu vực Liên bang.

Trước mắt, Cơ quan chống độc quyền và hỗ trợ kinh doanh tán thành việc thống nhất các Công ty thuộc vùng Viễn đông và Ural, tiếp theo là hợp nhất các nhà khai thác viễn thông tại 5 vùng thuộc Liên bang còn lại.

Sau khi hợp nhất các công ty con của Tập đoàn thành 7 nhà khai thác viễn thông liên vùng, đã ưu tiên thực hiện các nhiệm vụ chủ yếu sau:

- Hình thành một chính sách công nghệ thống nhất

trong phạm vi các công ty liên vùng. Thực hiện phát triển mạng lưới theo sơ đồ tổng quát phát triển các mạng viễn thông tại các vùng mà trong đó chú trọng tính đến các nhu cầu phát triển mạng của các nhà khai thác truyền thống, nhà khai thác mới và cho toàn ngành.

- Tăng tốc độ hiện đại hóa và số hóa thiết bị.

- Chuẩn bị đầy đủ các điều kiện kỹ thuật của ngành trong đó đặc biệt tập trung vào tính toán giá trị đầu tư cần thiết dựa trên cơ sở sản lượng các dịch vụ cung cấp.

- Giảm đáng kể việc xếp hàng chờ lắp đặt máy điện thoại trong đó đặc biệt chú ý đến các đơn chưa được giải quyết trong nhiều năm.

- Đảm bảo mức độ sử dụng hợp lý các dịch vụ thông tin công nghệ cao trên cơ sở các mạng đa phương tiện cho mọi người dân.

- Kết thúc giai đoạn cơ cấu lại các công ty con của

Tập đoàn "Xviainvest" và tích cực chuyển sang cải tổ hệ thống quản lý Tập đoàn.

3. Phát triển lĩnh vực bưu chính

Doanh thu từ các dịch vụ bưu chính của các doanh nghiệp bưu chính tăng bình quân 35%/năm. Mặc dù doanh thu của tất cả các dịch vụ bưu chính đều tăng nhanh nhưng vẫn không đủ để đảm bảo mức trả tiền lương xứng đáng cho CBCNV, để đầu tư khôi phục và hiện đại hóa thiết bị khai thác và phương tiện vận chuyển, và cuối cùng đã có tỷ suất lợi nhuận hợp lý. Tiền lương trung bình của CBCNV bưu chính chỉ bằng 51% so với mức lương trong ngành công nghiệp và chỉ bằng 62,8% so với mức lương của CBCNV viễn thông. Tổng lợi nhuận toàn bộ hoạt động bưu chính năm 2005 là khoảng 1000 triệu rúp với tỷ suất lợi nhuận 3%. Hiện nay có 21 doanh nghiệp trong tổng số 83 doanh nghiệp hoạt động Liên vùng trong lĩnh vực bưu chính đang bị lỗ.

Với mục đích điều chỉnh hoạt động của mình cho phù hợp với các điều kiện giảm nhanh chóng khối lượng các dịch vụ bưu chính truyền thống, các doanh nghiệp bưu chính đã phải thay đổi một cách triệt để các loại hình dịch vụ cung cấp. Song song với việc cung cấp các dịch vụ bưu chính truyền thống là tiếp tục

phát triển các dịch vụ bưu chính mới và bổ sung thêm các loại hình hoạt động phi truyền thống. Danh mục các dịch vụ bưu chính hiện đang cung cấp khoảng 80 loại. Triển vọng phát triển nhất trong số các dịch vụ truyền thống, đó là: nhận thanh toán tiền, chuyển tiền nhanh, nhận gửi bưu kiện kinh doanh, phát biên lai thanh toán, bưu chính tạp chủng và cung cấp truy nhập Internet. Bộ Bưu điện và CNTT Liên bang Nga là cơ quan đưa ra sáng kiến áp dụng rộng rãi các điểm truy nhập Internet công cộng tại các điểm bưu chính Liên bang, đặc biệt tại các vùng nông thôn.

Mặc dù trong giai đoạn qua đã đưa vào sử dụng các dịch vụ và các công nghệ mới một cách hết sức tích cực, nhưng Bưu chính Nga vẫn bị tụt hậu nhiều so với bưu chính các nước. Tốc độ chuyển phát thư trung bình tại Nga chậm hơn vài lần so với đa số các quốc gia phát triển và đang phát triển. Chất lượng các dịch vụ bưu chính Nga thấp. Hạn chế chủ yếu của việc tổ chức bưu chính Liên bang hiện hành là sự chia sẻ mạng bưu chính cho số lượng lớn các pháp nhân và tính phức tạp trong quản lý điều hành hoạt động sản xuất kinh doanh.

Thiếu việc quản lý tập trung có hiệu quả trong phục vụ bưu chính Liên bang và vì vậy không cho phép thiết lập và giám sát

các tham số thống nhất về chất lượng các dịch vụ của mạng. Trong hệ thống quản lý phức tạp như vậy, mỗi tổ chức cung cấp cho khách hàng một tập hợp các dịch vụ bưu chính, điều đó gây khó khăn đáng kể trong việc tiêu chuẩn hóa các dịch vụ của mạng trên toàn bộ lãnh thổ quốc gia. Do việc chia sẻ một cách manh mún các vùng không thể thực hiện được các chương trình hiện đại hóa cơ sở hạ tầng trên phạm vi rộng lớn và nâng cao chất lượng hoạt động thường ngày.

Một nhóm công tác liên ngành của Bộ Bưu điện, Bộ Phát triển kinh tế và Bộ Tài sản Nga đã soạn thảo đề án chiến lược về tổ chức lại các tổ chức bưu chính Liên bang. Mục đích của việc tổ chức lại các tổ chức bưu chính Liên bang nhằm:

- Đảm bảo cung cấp các dịch vụ phổ cập có chất lượng trên toàn bộ lãnh thổ quốc gia.

- Đa dạng hóa loại hình dịch vụ và nâng cao chất lượng dịch vụ bưu chính.

- Xây dựng một cơ sở hạ tầng bưu chính Nga hiện đại có hiệu quả, tạo điều kiện phát triển các quan hệ thương mại giữa các khách hàng doanh nghiệp và dân cư cũng như hiệp hội kinh doanh.

- Nâng cao tính hấp dẫn đầu tư của bưu chính Liên bang

- Nâng cao việc bảo vệ xã

hội CBCNV bưu chính.

Quan trọng nhất trong Chiến lược là việc tập trung quản lý bưu chính quốc gia do một pháp nhân đảm nhiệm quản lý để tạo điều kiện nâng cao hiệu quả quản lý và hiệu quả hoạt động của bưu chính Liên bang, tạo điều kiện thu hút khách hàng và tăng doanh thu từ cung cấp các dịch vụ bưu chính cũng như thực hiện các chương trình lớn về đầu tư cho hoạt động sản xuất.

4. Phát triển công nghệ thông tin

Trong giai đoạn 5 năm qua, thị trường công nghệ thông tin đã phát triển rất bền vững. Tốc độ tăng thị trường CNTT khoảng 18% trong bối cảnh tốc độ phát triển các lĩnh vực công nghệ cao của kinh tế Mỹ và Tây Âu giảm. Tổng số máy tính tăng hơn 12 triệu cái/năm, số lượng máy tính cá nhân sử dụng tại các gia đình tăng nhanh.

Số người sử dụng bưu chính điện tử giai đoạn này tăng 3 lần, chủ yếu tập trung tại các thành phố trung bình và lớn. Người dân Matxcova chiếm 1/5 số lượng người sử dụng dịch vụ Internet của Nga. Phát triển năng động thương mại điện tử, thị trường sản phẩm phần mềm.

(Còn nữa)